

KL

FFB-B&U PILOTTEST

Gennemført i København og Viborg kommuner i perioden marts-
juni 2024

Indholdsfortegnelse

1	Opsummering	3
2	Indledning	5
3	Test setup	7
3.1	Online spørgeskemaer ved underretninger	7
3.2	Online spørgeskemaer ifm. afgørelser	7
3.3	Workshops til perspektivering	7
4	Resultater	8
4.1	Tidsforbrug	9
4.2	Anvendelse af temaernes forklarende tekst	10
4.3	Udslagsgivende forhold versus temaer	11
4.4	Temaerne bidrager fagligt	13
4.5	Begrænsning i valg af antal temaer?	15
4.6	Anvendelse af temaer ifm. ressourcer	15
4.7	Skalering (bekymrings-scoring) af problematik ifm. underretninger	16
4.8	Temaernes sammenhæng til metoder/initiativer	17
4.9	Temaernes anvendelse i samarbejdet med 'andre'	18
4.10	Temaernes anvendelse ifm. viden	21
4.11	Temaerne under 'Forældrekompetencer'	22
4.12	Anvendelse af temaer i et it-fagsystem	22
5	Specifikke temaer	24
5.1	Emotionel og psykisk tilstand	24
5.2	Indbyrdes relationer i familien	25
5.3	Stimulering og vejledning	25
5.4	Stabilitet og forudsigelighed	25
5.5	Risikoadfærd ift. kriminalitet	26
5.6	Overgreb	26
5.7	Boligforhold	26
5.8	Funktionsevne hos forældrene	26
5.9	Fysisk sundhed	26
Bilag		
6	Temakatalog som blev pilottestet	27

1 Opsummering

I det fælleskommunale projekt: Fælles Faglige Begreber – Børn & Unge (FFB-B&U) har kommunale sagsbehandlere og rådgivere sammen med medarbejdere fra Social- og Boligstyrelsen og KL identificeret og beskrevet en samling af temaer til at indkredse, hvad en sag omhandler. Temaerne skal understøtte en mere ensartet dokumentationspraksis på området for udsatte og handicappede børn og unge. Temaerne kan ses i bilaget til denne afrapportering.

Sagsbehandlere har testet temaerne i en periode på ca. to måneder (i Københavns Kommune) og en periode på ca. en måned (Viborg Kommune). I pilottest perioden har 47 medarbejdere online besvaret spørgeskemaer 365 gange vedr. anvendelse af temaerne ifm. underretninger og afgørelser. Efterfølgende har udvalgte medarbejdere deltaget i workshops for at kvalificere og perspektivere resultaterne.

Medarbejderne blev i onlinespørgeskemaerne bedt om at angive hhv. hvilke temaer, der dækker en underretning og hvilke temaer, der angiver kerneproblematikker (hovedårsager) for afgørelse om at igangsætte en indsats.

Temaerne er dækkende og intuitive at forstå

Overordnet set blev alle temaer valgt mindst en gang. Selvom nogle af temaerne kun blev valgt få gange, er der ikke nogen af dem, som ifølge medarbejderne kunne undværes.

De mest valgte temaer indenfor de tre områder:

- Barnets udvikling
 - Emotionel og psykisk tilstand (valgt 169 gange)
 - Skoledeltagelse (valgt 114 gange)
 - Sociale kompetencer og fællesskaber (valgt 89 gange)
- Forældrekompetencer
 - Følelsesmæssig omsorg (valgt 63 gange)
 - Stabilitet og forudsigelighed (valgt 59 gange)
 - Grænsesætning og konflikthåndtering (valgt 44 gange)
- Familie og omgivelser
 - Indbyrdes relationer i familien (valgt 53 gange)
 - Misbrug omsorgsperson (valgt 28 gange)
 - Sundhed og trivsel hos forældrene (valgt 27 gange)

Input fra pilottesten gav ikke anledning til at tilføje eller fjerne temaer. Pilottesten gav heller ikke anledning til at ændre på selve tema-begreberne. Derimod var der en del forslag til eksempler, som er indarbejdet i den færdige version af temakataloget.

Medarbejderne vurderer, at temaerne er genkendelige, intuitive og repræsenterer det faglige sprogbrug, de i forvejen anvender. I 85% af besvarelserne vurderede medarbejderne, at de anvendte mindre end 2 minutter til at vælge temaer.

Temaerne flugter bedre med sagsarbejdet end de udslagsgivende forhold

På workshops blev medarbejderne bedt om at forholde sig til de nuværende udslagsgivende forhold og temaerne. Konklusionen var, at medarbejderne foretrak temaerne fremfor de udslagsgivende forhold.

*” Når vi nu **skal** krydse af, så kunne det være rart at krydse noget af, som faktisk passer bedre på det, vi ser i underretningerne.*

Temaerne kan bidrage til det faglige arbejde

I onlinespørgeskemaer blev medarbejdere spurgt, om de ser, at temaerne bidrager fagligt, hertil svarede 36% i høj grad, 51% i nogen grad og 13% 'de bidrog ikke'. På baggrund af workshops kan det sammenfattes, at temaerne potentielt kan understøtte medarbejdernes faglighed i situationer, hvor medarbejderne

- drøfter sager med kollegaer, bidrager begreberne til et fælles sprogbrug – særligt for nye medarbejdere.
- skal beskrive, hvilke udfordringer hos barnet/den unge og familien, der skal arbejdes med, bidrager eksemplerne til at gøre det mere konkret og præcist for udfører.
- kommunikerer med forældre eller barn/ung, bidrager eksemplerne til at medarbejderne bedre kan forklare fagtermer.
- skal skrive afgørelser, bidrager eksemplerne til at gøre dem mere tydelige og specifikke.

Medarbejderne i Viborg blev bedt om at vælge temaer, der bedst angiver ressourcer hos barnet/ung, familien og omgivelserne, når medarbejderen har haft en afgørelse. Overordnet set kan medarbejderne se en idé i at anvende temaerne til også at afdække ressourcer.

Fra medarbejderne kom forslag om at graduere/skalere/score tyngden af problemstillinger, eller graduere/skalere hvor bekymret, man er som sagsbehandler, da det har stor betydning for det videre sagsforløb.

”
Det kunne være relevant på alle temaerne, når man sidder som undersøger eller man sidder med handleplan, eller hvad man nu sidder med, så er det jo i baghovedet, at vi forholder os til, hvor er vi på bekymringskalaen. Det er det, der gør, om vi sætter indsatser i værk, skal der laves en afdækning, en BFU, eller skal der lukkes.

Temaerne hænger godt sammen med ICS og andre faglige metoder

På workshops blev medarbejderne spurgt om, hvordan de kunne se temaerne passe ind med metoder og øvrige faglige initiativer på området i kommunen. Generelt kunne medarbejderne se en god sammenhæng mellem temaerne og ICS. Det skyldes dels, at temaerne er inddelt i de tre områder, som afspejler de tre sider i ICS-trekanten, og dels at temaerne passer godt ind i den måde, man i det daglige bruger ICS, som en ramme for drøftelser mellem medarbejdere. Derudover kunne medarbejdere også se en anvendelse af temaerne ifm. andre faglige metoder/værktøjer som SOS, LØFT og BHU.

Temaerne kan understøtte samarbejde på tværs

Medarbejderne drøftede på workshops, hvordan temaerne kunne anvendes i samarbejdet med andre kollegaer eller samarbejdspartnere udenfor myndighedsområdet. Medarbejderne kunne se perspektivet i, at anvendelsen af de fælles begreber kan gøre det nemmere at kommunikere med familien, kollegaer og samarbejdspartnere.

”
Vi kunne godt bruge temaerne, når der skal laves børn- og ungeplaner. Når der ikke skal laves planer, kan temaernes anvendelse i afgørelser og formål med indsatsen være med til at skabe klarhed over, hvad der forventes af indsatsen.

I Viborg blev temaers anvendelighed drøftet med en teamleder fra myndighed og to teamledere fra forskellige udfører-afdelinger. Overordnet set kunne alle teamlederne se stor nytte af temaerne i samarbejdet ift. at bidrage til en mere fokuseret dialog.

”
Hvis man bruger noget som det her, kan man få en tydeligere rød tråd igennem sagen, så vil det være nemmere, når vi skal kvalificere sagen ved de her møder.

Temaerne skal være let tilgængelige i IT-fagsystem

Der var på workshops enighed blandt medarbejderne om, at temaernes forklarende tekst og eksempler skulle være lettilgængelige i deres it-fagsystem. De gav enigt udtryk for, at det er klart at foretrække, at temaernes forklarende tekst og eksempler nemt skulle kunne fremfindes på det specifikke tema, fx som en mouseover-funktion.

2 Indledning

I løbet af 2022 og 2023 har medarbejdere fra myndighedsområdet i mere end 20 kommuner, Socialstyrelsen og KL udarbejdet fælleskommunale, faglige begreber, der kan anvendes til at beskrive problematikker og ressourcer hos børn eller unge (temaer), der får tildelt hjælp efter barnets lov, samt fælleskommunale begreber, der beskriver den støtte eller indsats som børn, unge eller deres forældre får tildelt (indsatser).

Det overordnede mål med at udarbejde de fælles begreber er at understøtte den faglige dokumentation i sagsbehandling i kommunerne. De fælles faglige begreber skaber grundlag for:

- Bedre viden om virksomme indsatser for barnet/den unge:
 - I den enkelte kommune
 - På tværs af kommuner
 - Nationalt niveau
- Fælles sprog for barnets/den unges behov i samarbejdet om de mål, der arbejdes mod
 - Mellem barnet/den unge, familien og medarbejdere
 - mellem myndighed og udfører
 - på tværs af fagområder og sektorer
- Fagligt meningsfuld dokumentation i daglig praksis:
 - Godt overblik i teksttunge sager
 - Lettere overdragelse ved personaleskift og i overgang fra barn til voksen
 - Nem dataindberetning

En vigtig forudsætning for at kunne opnå gevinsterne med de fælles begreber er, at de bygges ind i de it-fagsystemer, som medarbejderne anvender (fx DUBU, SBSYS, KMD Nexus, Modulus mv.). Inden begreberne bygges ind i it-fagsystemerne er det vigtigt, at de har et højt kvalitetsniveau, så de giver faglig mening for så mange medarbejdere som muligt.

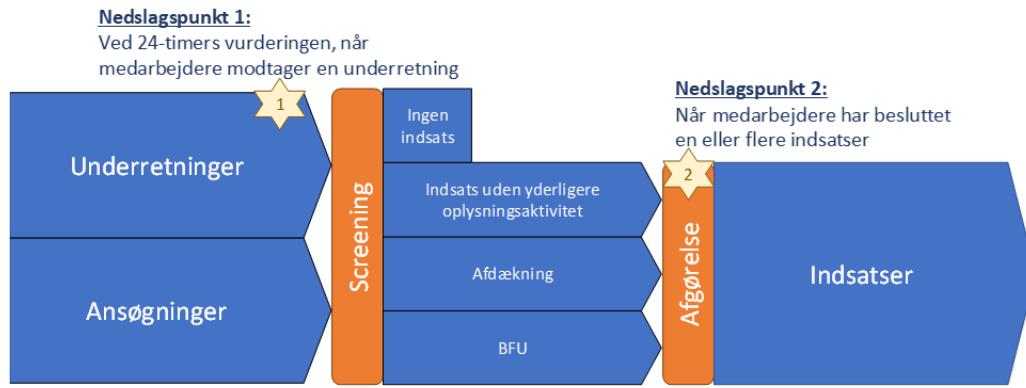
De fælles begreber har været igennem flere runder af kvalitetssikring, hvoraf den sidste er en pilottest af temaerne blandt medarbejdere i København og Viborg Kommuner, som dette dokument er en afrapportering af. Temaerne, der blev pilottestet, kan ses bilaget i dette dokument (afsnit 6).

Overordnet undersøger pilottesten, hvorvidt og hvordan temaerne giver mening for sagsbehandlerne, hvordan de bedst kan understøtte sagsflow og dokumentationspraksis.

I pilottesten afprøves og vurderes, hvordan det fagligt giver mening, at temaerne erstatter de 'udslagsgivende forhold', som kommunerne skal indberette til Danmarks Statistik¹. Derfor undersøges temaernes anvendelighed ved underretninger og ved afgørelser om anbringelser samt støttende indsatser. Pilottestens resultater anvendes til at verificere en kobling mellem de udslagsgivende forhold og temaerne, som Social-Bolig- og Ældreministeriet og KL har lavet i samarbejde.

Et andet element i pilottesten er at afdække temaernes anvendelighed ift. at angive kerneproblematikker og ressourcer hos børn/unge, som får indsatser efter paragraffer i barnets lov. Derfor undersøges temaernes anvendelighed, når det besluttes at igangsætte en eller flere indsatser.

¹ <https://www.sm.dk/lovstof/bekendtgoerelse-om-dataindberetninger-paa-socialområdet>

Figur 1

3 Test setup

Pilottesten er foregået ved, at sagsbehandlere hen over en periode på ca. to måneder (i Københavns Kommune) eller en periode på ca. en måned (Viborg Kommune) svarer på spørgsmål i et online spørgeskema (SurveyXact).

Ugentligt blev der fulgt op på om medarbejderne fik svaret på online spørgeskema og 'venlige reminders' blev sent til relevante medarbejdere.

Spørgeskemaerne var opbygget således, at medarbejderne skulle vælge mellem på forhånd definerede svarmuligheder. Medarbejderne havde dog mulighed for at kommentere på spørgsmål og svarmuligheder i fritekstfelter.

3.1 Online spørgeskemaer ved underretninger

Ved modtagelse af en underretning foretog medarbejdere en 24 timers vurdering og angav udslagsgivende forhold ved underretningen i DUBU. Herefter udfyldte de spørgsmål online, hvor de skulle svare på:

- Hvilket udslagsgivende forhold de havde valgt i DUBU
- Hvilke temaer, der kunne være årsag til en underretning
- I hvor høj grad de fandt temaerne intuitive og de evt. bidrog fagligt
- Hvor lang tid, de brugte på at vælge temaer

3.2 Online spørgeskemaer ifm. afgørelser

Medarbejdere oplyser en sag enten i form af en børnefaglig undersøgelse, afdækning eller blot en screening, og træffer afgørelse om hvilke indsatser, der skal igangsættes eller bevilges². Herefter udfyldte de spørgsmål online, hvor de skulle svare på:

- Hvilket udslagsgivende forhold de havde valgt i DUBU (hvis det drejede sig om en anbringelse)
- Hvilke temaer, som kunne angive de væsentligste årsager (kerneproblematikker) til, at man har igangsat eller bevilget en eller flere indsatser
- Hvilke temaer, som kunne angive ressourcer hos barnet/den unge eller familien (dette blev kun spurgt om i Viborg)
- Om oplysningen af sagen var sket på baggrund af en BFU, afdækning, eller blot en screening
- Hvor lang tid, de brugte på at vælge temaer

3.3 Workshops til perspektivering

Efter perioden med besvarelse af online spørgeskemaer blev nogle af medarbejderne inviteret med til workshops, hvor akkumuleret data fra spørgeskemaerne og kommentarer blev drøftet. De overordnede emner til workshops var:

- Generelt anvendelse af temaerne
- Tidsforbrug på at vælge temaer
- Udslagsgivende forhold versus temaer
- Temaet 'Emotionel & psykisk tilstand'
- Temaerne under 'Forældrekompetencer'
- Anvendelse af temaer ift. andre initiativer i kommunen
- Anvendelse af temaer til at binde dokumentationen sammen

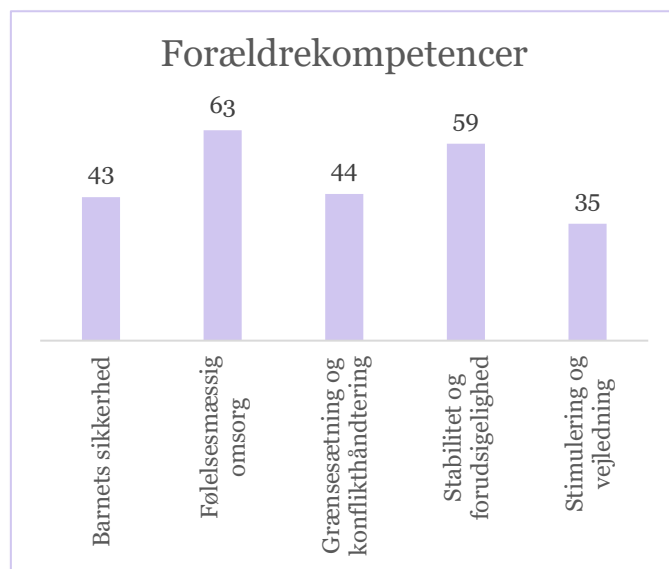
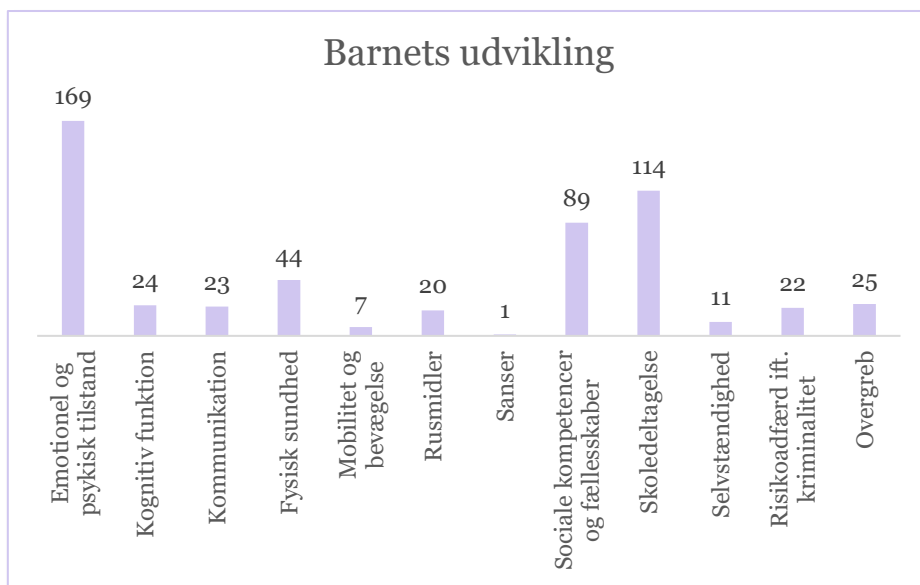
² I Viborg var børnefaglige undersøgelser og anbringelser ikke en del af pilottesten

4 Resultater

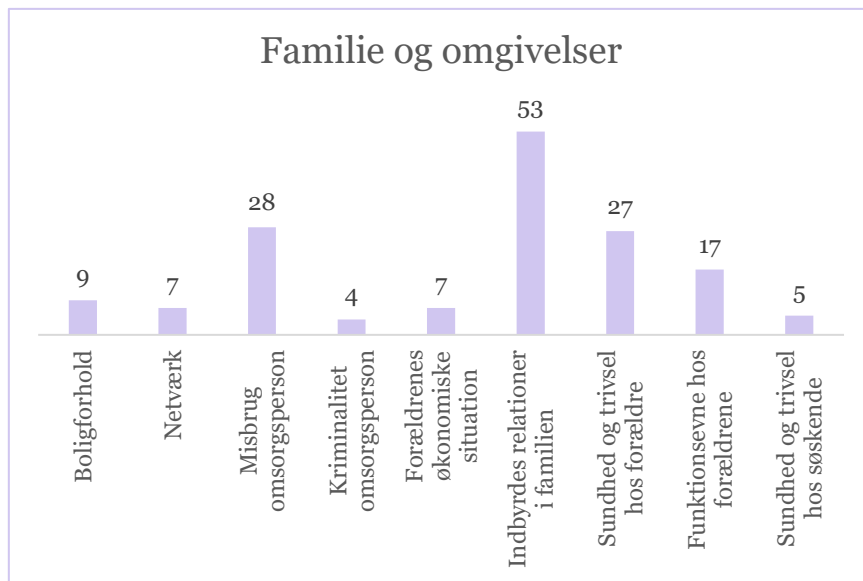
I det efterfølgende oplyses de akkumulerede data fra onlinespørgeskemaerne samt kvalitative indsigter fra de uddybende drøftelser i workshops.

I alt har 47 medarbejdere³ (22 vedr. underretninger og 26 vedr. afgørelser) besvaret onlinespørgeskemaer 365 gange.

I figuren nedenfor ses de temaer, som medarbejderne samlet set valgte.

³ En medarbejder har svaret på onlinespørgeskemaer vedr. både underretninger og afgørelser

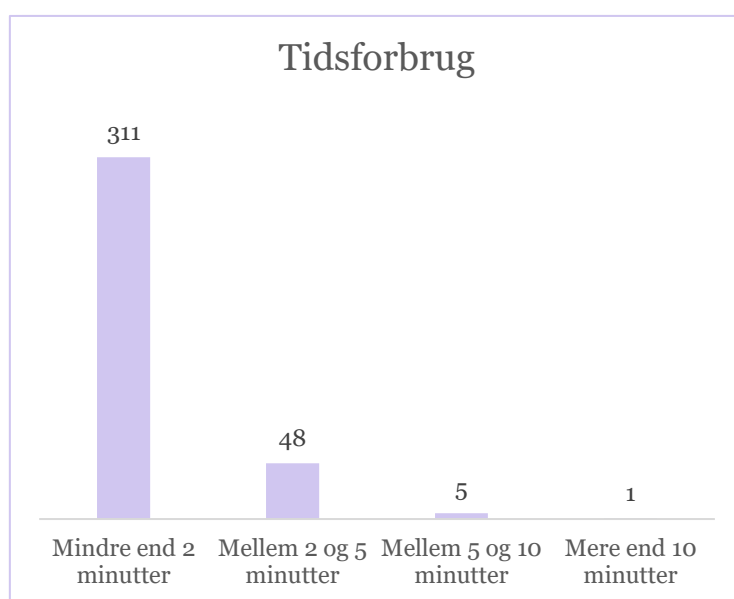
Figur 2

Overordnet set blev alle temaer valgt mindst en gang. Selvom nogle af temaerne kun blev valgt få gange, er der ikke nogen af dem, som ifølge medarbejderne kunne undværes.

Temaerne 'Sanser' og 'Mobilitet og bevægelse' blev valgt færrest gange. På workshops blev det vurderet, at disse temaer særligt vil blive anvendt af medarbejdere på området for børn og unge med fysiske funktionsnedsættelser, og derfor er relevante at have med.

4.1 Tidsforbrug

Som det fremgår af figur 3 brugte medarbejderne typisk mindre end 2 minutter på at vælge temaer. De første gange kunne medarbejderne godt bruge 2-5 minutter på at læse i temakataloget og vælge de rette temaer, men herefter brugte de typisk mindre end 2 minutter.

Figur 3

Generelt konkluderede medarbejderne, at det var nemt at navigere i temakataloget og finde relevante temaer, specielt fordi temaerne er inddelt i tre områder, genkendelige fra de tre sider i ICS-trekanten:

- Barnets udvikling
- Forældrekompetencer
- Familie og omgivelser

Medarbejderne vurderede, at temaerne er genkendelige, intuitive og repræsenterer det faglige sprogbrug, de i forvejen anvender.

" I starten tog det lidt længere tid. Men da jeg havde læst temaerne og med min faglige baggrund så fanger man det hurtigere, så blev det til to minutter eller mindre.

" Det var meget nemt at sætte sig ind i.

" Temaerne går meget godt i spænd med, hvordan man i forvejen tænker, og hvordan vi snakker om tingene.

" Temaerne var meget sigende i sig selv. Jeg tror ikke, jeg en eneste gang var inde og kigge [i temakataloget].

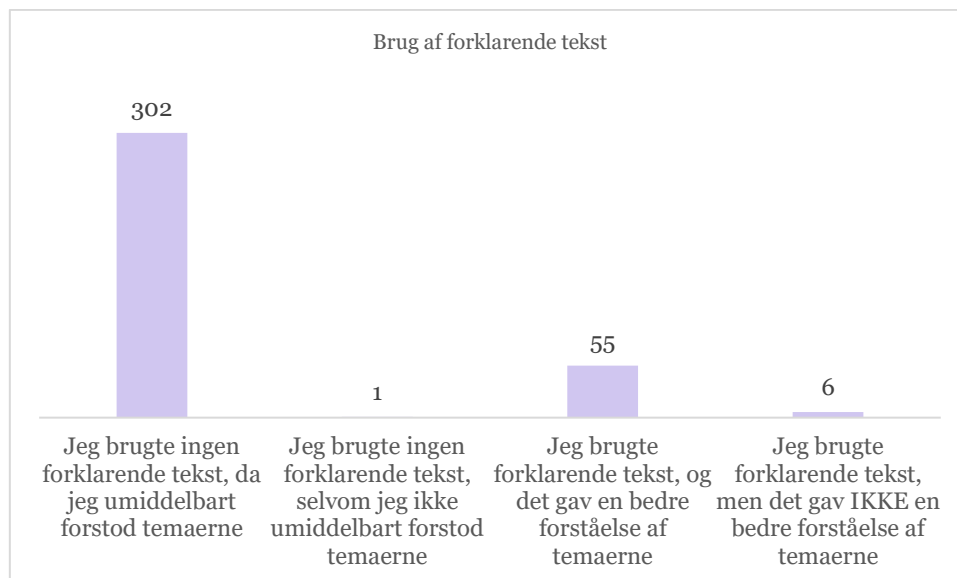
4.2 Anvendelse af temaernes forklarende tekst

Medarbejderne blev i spørgeskemaet spurgt om anvendelse af den forklarende tekst, der er til hvert tema. I figuren nedenfor fremgår det, at hovedparten ikke brugte nogen forklarende tekst, da de umiddelbart forstod temaerne. Dette bekræfter, at temaerne er genkendelige og repræsenterer det faglige sprogbrug.

" Forklaringerne var meget fine.

" Jeg kiggede kun på den forklarende tekst en gang og den gav god mening, og så havde jeg ikke behov for at kigge igen.

" Mængden af tekst under hver enkelt var passende, så det var hurtigt at få et overblik over hvert af dem.

Figur 4

Nogle medarbejdere kunne bruge temaernes eksempler ifm., at de skulle skrive en afgørelse eller beskrive indholdet af en underretning. Medarbejdernes udtalelser indikerer, at temaerne kan bidrage til en mere specifik og fokuseret dokumentation.

” *Jeg hentede inspiration fra det her [eksemplerne] når jeg skulle beskrive underretningen, hvad er det for nogle problematikker. Det giver mening, at man har det her med sig, når man skriver om, hvad der er udslagsgivende.*

” *Nogle gange er underretningerne i øst og vest og ti sider lange, der er det fint at have dem her [temaerne] de er meget visende for, hvad er det lige præcist, og hvad er det for en adfærd, vi ser hos barnet og hos forældrene.*

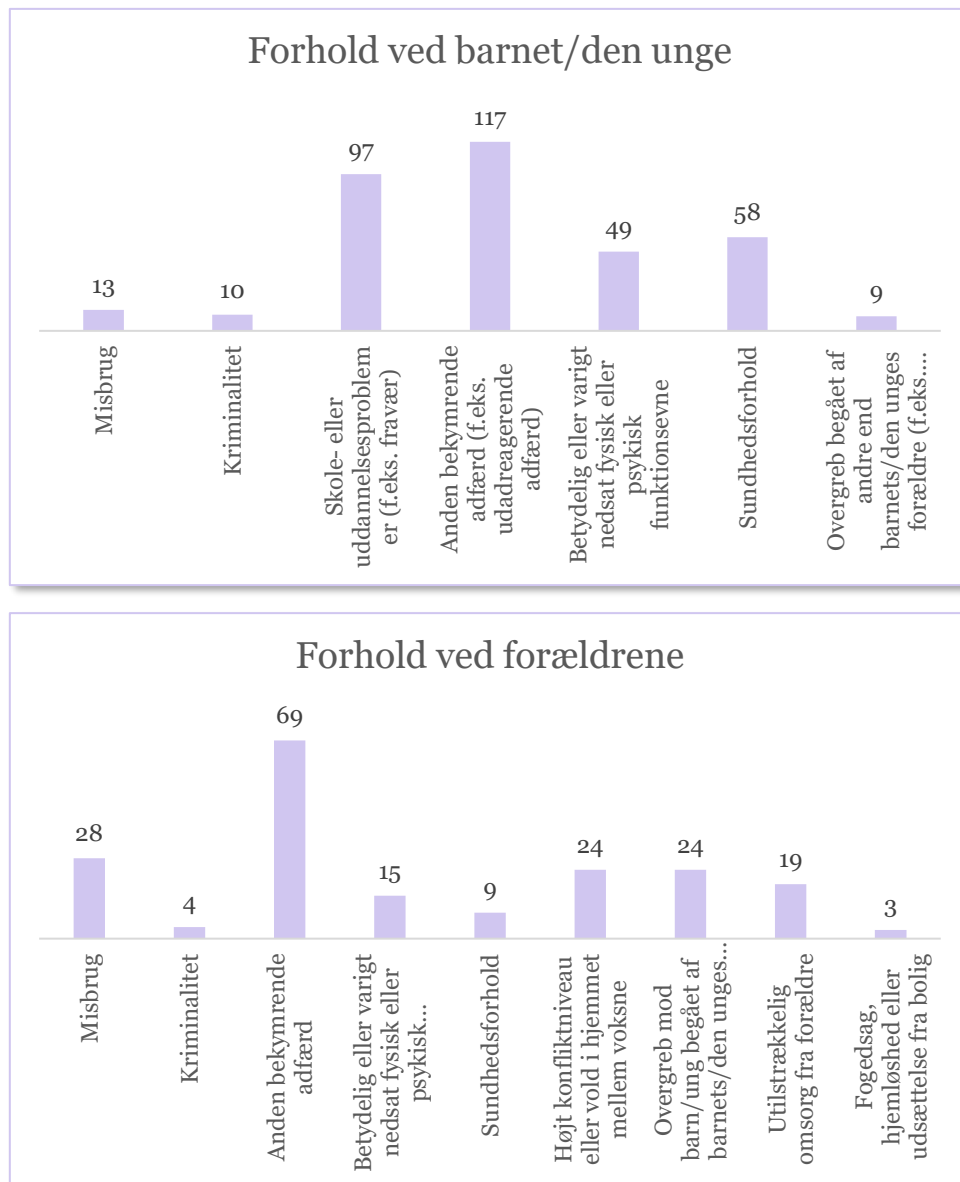
I seks tilfælde har medarbejdere valgt 'Jeg brugte forklarende tekst, men det gav IKKE en bedre forståelse af temaerne'. Det kan forklares ved, at medarbejderne har haft emner eller nuancer, som de ikke kunne finde beskrevet i nogle af temaerne. Disse emner er blevet opsamlet i kommentarerne til spørgeskemaerne og behandles senere i rapporten.

På workshops blev det nævnt, at det kan være forvirrende at have positive og negative vendte eksempler under samme tema, fx under temaet 'Stimulering og vejledning er der et positivt vendt eksempel: *Have positive forventninger til barnet eller den unge* og umiddelbart efter et negativt vendt eksempel: *Have for høje forventninger til barnet eller den unge, fx sætter krav og rammer, der ikke kan efterleves*. Det bør fremgå i det konkrete eksempel, at det drejer sig om a) Det man kan observere forældrene gør eller b) Det man kan observere forældrene, IKKE gør. Det positive vendte eksempel ovenfor kunne fx omformuleres til:

- Have **for få/manglende** positive forventninger til barnet eller den unge

4.3 Udslagsgivende forhold versus temaer

Nedenfor i Figur 5 ses hvilke 'udslagsgivende forhold', som medarbejderne har valgt i DUBU. Hos både barnet/den unge og hos forældrene er den mest valgte kategori 'anden bekymrende adfærd'.

Figur 5

På workshops blev medarbejderne spurgt om de oplever en forskel på at anvende de udslagsgivende forhold ift. FFB-B&U temaerne og om temaerne giver mere faglig værdi sammenlignet med de udslagsgivende forhold.

Der var blandt medarbejderne enighed om, at de ikke bruger de udslagsgivende forhold i forbindelse med deres faglige arbejde. De udslagsgivende forhold repræsenterer for medarbejderne en liste af ord, som de skal vælge imellem af hensyn til statistik, og som de prøver at angive så præcist som muligt ift. de problematikker, de ser.

Der var bred enighed om, at temaerne var at foretrække frem for de udslagsgivende forhold.

” De udslagsgivende forhold giver os ikke nogen værdi.

” Temaerne bidrager helt sikkert mere fagligt end de udslagsgivende forhold.

- " Temaerne passer meget bedre med det, vi snakker om til dagligt end de udslagsgivende forhold – temaerne er meget mere præcise.
- " Det er godt, at man kan læse hvad der er med, jeg var i tvivl, men fandt så et eksempel der passede, og så kunne jeg vælge det rigtige tema.
- " Når vi nu **skal** krydse af, så kunne det være rart at krydse noget af, som faktisk passer bedre på det, vi ser i underretningerne.
- " Jeg synes, det her [temaerne] er mere visende for, hvad det er for nogle sager vi sidder med. Når jeg bruger dem i DUBU, så vælger jeg, hvad der kommer nærmest det jeg sidder med. Når jeg så kommer over i det her, så siger jeg "Ah ja", da det er meget nemmere at vælge, hvad underretningen handler om. Det var meget nemmere at udfylde temaerne, kontra det der er i DUBU.
- " Dem [udslagsgivende forhold] vi bruger nu i DUBU er meget overordnet og kan tolkes meget, fra sagsbehandler til sagsbehandler og der tænker jeg, dem her [temaerne] ligger ikke så meget op til fortolkninger, den er ligesom lavet på forhånd, og det, synes jeg, er rigtig positivt.

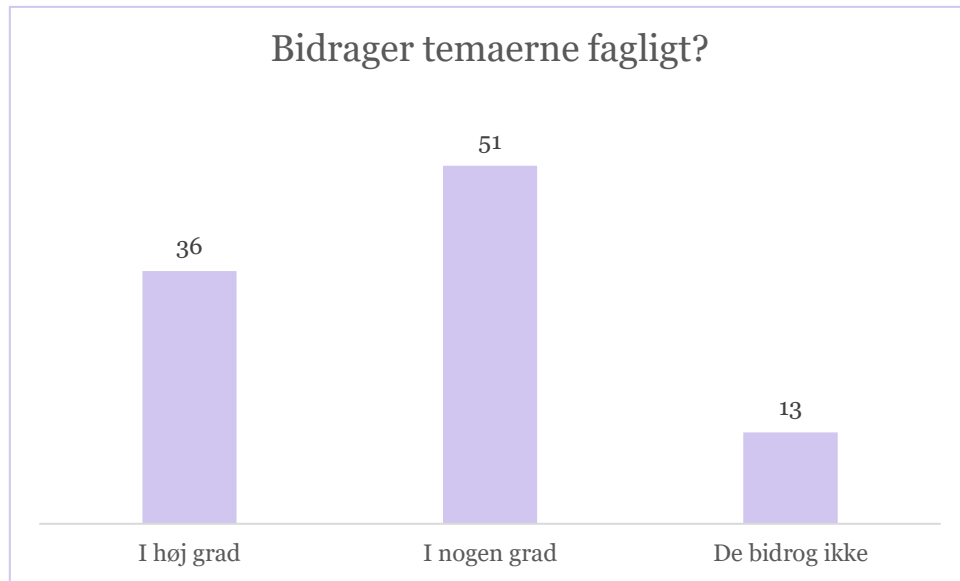
Særligt 'anden bekymrende adfærd' i de udslagsgivende forhold er for medarbejdere så bredt dækkende, at den ikke giver mening:

- " I temaerne kan man klikke noget af, der er mere specifikt om hvilken problematik, vi har med at gøre, som man ikke kan i DUBU, specielt den der 'anden bekymrende adfærd', den bliver så diffus.
- " 'Anden bekymrende adfærd' er så generel, at det kunne være hvad som helst.
- " 'Anden bekymrende adfærd' var jo bare sådan en man tog, fordi den var så overordnet, når der ikke lige var nogen, der passede.

4.4 Temaerne bidrager fagligt

I de online spørgeskemaer blev medarbejderne spurgt, om de kan se temaerne bidrage fagligt til deres arbejde. I Københavns Kommune blev medarbejderne kun spurgt herom ved afgørelser, mens de i Viborg Kommune blev spurgt både ved afgørelser og underretninger.

I figuren nedenfor fremgår, at for de fleste medarbejders vedkommende bidrager temaerne fagligt. 36% svarede i 'høj grad', 51% svarede i 'nogen grad' og kun 13% svarede, at temaerne ikke bidrager fagligt.

Figur 6

I workshops uddybede medarbejderne, hvordan temaerne kunne bidrage til deres faglige arbejde. Mange havde enten anvendt temaerne til at understøtte deres faglighed eller kunne se perspektivet i at anvende temaerne. På baggrund af workshops kan det sammenfattes, at temaerne potentielt kan understøtte medarbejdernes faglighed i følgende situationer

- Når medarbejderne drøfter sager med kollegaer, bidrager begreberne til et fælles sprogbrug – særligt for nye medarbejdere.
- Når medarbejderne skal beskrive, hvilke udfordringer hos barnet/den unge og familien, der skal arbejdes med, bidrager eksemplerne til at gøre det mere konkret og præcist for udfører.
- Når medarbejderne kommunikerer med forældre eller barn/ung, bidrager eksemplerne til at medarbejderne bedre kan forklare fagtermer.
- Når medarbejderne skal skrive afgørelser, bidrager eksemplerne til at gøre dem mere tydelige og specifikke.

Citater fra medarbejderne på workshops om emnet:

” Det fik mig til at tænke: 'hvad handler de her underretninger egentlig om?' i stedet for at køre på autopilot.

” Når man gennemgår listen [temakataloget], så bliver man lige opmærksom på, altså også i forhold til ICS-trekanten, hvad er det for nogle forhold, man skal huske at have omtalt i ens afgørelse. Der kan man godt lige få sådan en, 'hov det har jeg ikke fået beskrevet'.

” Det var nemmere at skrive afgørelser, fordi vi kan bruge det til at beskrive helt specifikt, hvad er det, som vi gerne vil have, der skal arbejdes med. I stedet for blot at skrive, der skal arbejdes med det mentale helbred, så i stedet hvad er det mere specifikt, der skal arbejdes med.

" *Jeg kan bruge det, når jeg skal kommunikere med forældre. Jeg vil nok altid omformulere, men for mig er det en god opmærksomhed på, hvor mange aspekter det kan ha', og jeg husker at få dem omtalt.*

" *Det med at få præciseret og være opmærksom i ens afgørelse, fx sådan en som følelsesmæssig omsorg den har jeg så svært ved at forklare til mange forældre, hvad er det sådan helt konkret, det der med at prøve at sætte flere ord på, der får jeg hjælp her [temakataloget].*

" *Også når vi skal skrive formålsbeskrivelsen, så er det også meget godt at have det her med [temakataloget].*

" *Vi kan bruge det til børnebrev, vi er begyndt at skrive flere børnebrev, dem er forældrene meget glade for, så forstår de det endnu mere.*

" *Med temaerne giver det bedre mening, at der er flere ting, man kan vælge imellem, så det bliver mere præcist. På den måde kan jeg bruge det til 'hvad er det så for en støtte, jeg skal give, eller skal sagen lukkes'.*

" *Jeg kan huske, da jeg startede som ny ungerådgiver, så skulle jeg bruge meget tid på at forstå og tænke, når en kollega sagde et eller andet – hvad mener hun med det, så jeg tænker teksterne [i temakataloget] vil være gode for de nye.*

4.5 Begrænsning i valg af antal temaer?

Ved besvarelser af onlinespørgsmål ifm. afgørelser var der for alle medarbejderne i Viborg og for nogle i København en øvre grænse på 3 temaer, som kunne vælges. Medarbejderne blev bedt om at vælge 'kerneproblematikker (hovedårsager)'. Både i Viborg og København var der enighed om, at der ikke skulle være en begrænsning på maksimalt 3 temaer, fordi der i særligt komplicerede sager kunne være flere relevante temaer. Man kunne i stedet (i undervisnings-/vejledningsmateriale) opfordre medarbejderne til kun at registrere de nødvendige/relevante kerneproblematikker.

Det blev anbefalet, at man ikke anvender begrebet 'kerneproblematik', da det er negativt ladet, i stedet kunne anvendes 'kerneudfordring' eller 'hovedudfordring'.

4.6 Anvendelse af temaer ifm. ressourcer

I udarbejdelsen af temaerne er det tilstræbt at selve begrebet (fx 'Emotionel og psykisk tilstand' eller 'Skoledeltagelse') og beskrivelserne (fx 'Vedrører følelser og mentale udfordringer' eller 'Vedrører fremmøde og deltagelse i skole') er neutralt formuleret, og derfor kan temaerne måske anvendes ifm., at man også i det socialfaglige arbejde afdækker ressourcer. Derfor blev medarbejderne i Viborg bedt om at forholde sig til temaerne og angive hvilke temaer, der bedst angiver ressourcer hos barnet/ung, familien og omgivelserne, når medarbejderen har haft en afgørelse.

Overordnet set kunne medarbejderne se en idé i at anvende temaerne til at afdække ressourcer.

" *Jeg synes, det giver fint mening. Nogle gange skal vi nærmest tigge og be' forældrene om at beskrive, hvad der er positivt i deres liv og der kan det her hjælpe med at belyse fx 'dit arbejdsliv fungerer, selvom dit barn er syg'.*

" *I BFU'er skal vi vinge af, hvad der fungerer, og hvad der ikke fungerer, der vil vi også kunne bruge det.*

" I LØFT har vi også fokus på ressourcer, der kunne vi også bruge det.

" Vi kan bruge eksemplerne til at beskrive ressourcer med.

På workshop i Viborg var der enighed om, at hvis temaerne skulle anvendes til at beskrive ressourcer, ville det være godt at have et ekstra felt med positive eksempler under det enkelte tema i temakataloget.

I Københavns Kommune blev medarbejderne ikke spurgt om temaerne kunne anvendes til at angive ressourcer. Men under en af de to workshops blev det nævnt, at det kunne være rigtig godt, hvis der kunne være et felt med positivt vendte eksempler, tilsvarende de negativt vendte eksempler, der er under temaerne i den nuværende form, da det ville kunne støtte arbejdet med at afdække ressourcer.

" Jeg synes, det mangler lidt. Det er jo en del af vores arbejde at undersøge ressourcer. Der bruger man mange kræfter. Så jeg brugte det her [temaerne] til at finde eksempler og vende dem om.

4.7 Skalering (bekymrings-scoring) af problematik ifm. underretninger

Når man som medarbejder behandler underretninger, vil der indimellem være underretninger, som ikke 'er noget', hvor det bare er normal adfærd, fx en nabo som synes, at de unge teenagere larmer for meget. I disse tilfælde finder medarbejderne det problematisk, at de skal registrere et 'udslagsgivende forhold', da man dokumenterer noget, som reelt ikke er et socialt problem hos barnet/den unge, og det vil fx fremgå ved en eventuel aktindsigt. Det samme vil gøre sig gældende, når medarbejderne i stedet skal anvende temaerne.

" 'Underretning giver ikke anledning til nogen bekymring', burde være mulig at tjekke af, den passer godt på mange af de underretninger vi får ind, hvor det her bare ikke er et socialt problem.

Fra medarbejderne kom der forslag om at indføre muligheden for at graduere/skalere/score tyngden af problemstillinger, eller graduere/skalere hvor bekymret, man er som sagsbehandler, da det har stor betydning for det videre sagsforløb.

" Det kunne være relevant på alle temaerne, når man sidder som undersøger eller man sidder med handleplan, eller hvad man nu sidder med, så er det jo i baghovedet, at vi forholder os til, hvor er vi på bekymringskalaen. Det er det, der gør, om vi sætter indsatser i værk, skal der laves en afdækning, en BFU, eller skal der lukkes.

Konkret kom der følgende eksempler:

" Der er forskel på om der er tale om ADHD, tredje selvmordsforsøg, eller masser af selvskaade.

" Det samme gør sig gældende på rusmidler, fx om et barn på den ene side har røget en joint en gang eller drukket en øl, eller på den anden side om barnet har et misbrug.

" Der er jo forskel på om der er begået mord eller om der er stjålet en sodavand. Hvis man nu kunne gøre ligesom politiet, som deler det op i niveau 1, 2, 3 og 4. Niveau 1 er hvis man ikke er sigtet for noget men antruffen, niveau 2 er ifm. tyveri og 3 voldsom personfarlig kriminalitet. Niveau 2 og opefter siger noget om sværhedsgraden af det, du er sigtet for.

” *For dokumentationsperspektivet bliver det ikke et retvisende billede, fordi man får masser af data ind om misbrug, men vi tænker som sådan, at der ikke er tale om et misbrug, hvis 14-15 årige er eksperimenterende*

Medarbejderne foreslog, at det skulle være muligt at angive 'de vigtigste bekymringer'/'kernebekymringer', da der kan være mange emner i en underretning, som ikke alle er lige vigtige at fokusere på.

” *Tit kan vi tjekke alt mulig af, når vi screener en underretning, men i det store hele handler bekymringen om to ting.*

I Viborg foretager medarbejderne en vurdering af, hvor hurtigt, der skal handles på en underretning, om den er: Akut (inden for 24 timer), middel (inden for 14 dage) eller lav (inden for 4 uger). Vurderingen er baseret på graden af bekymring, og hvor alvorlig situationen er. I nogle tilfælde kan der være sket noget alvorligt, men hvor man som rådgiver, ikke er bekymret. Et eksempel er en rådgiver, som behandlede en underretning fra hospitalet, der omhandlede en ung, der havde forsøgt selvmord. I dette tilfælde var rådgiveren ikke akut bekymret for den unge, da hun var i hospitalets varetægt, men selvmordsforsøget blev vurderet meget alvorligt.

Når man anvender BHU-værktøjet i Viborg, scorer man, hvor bekymret man er på en skala fra 1 til 5.

4.8 Temaernes sammenhæng til metoder/initiativer

På workshops blev medarbejderne spurgt om, hvordan de kunne se temaerne passe ind med metoder og øvrige faglige initiativer på området i kommunen. Generelt kunne medarbejderne se en god sammenhæng mellem temaerne og ICS. Det skyldes dels, at temaerne er inddelt i de tre områder, som afspejler de tre sider i ICS-trekanten, og dels at temaerne passer godt ind i den måde, man i det daglige bruger ICS som en ramme for drøftelser mellem medarbejdere. Medarbejderne bemærkede ikke noget vanskeligt ved FFB-B&U temaerne, tværtimod:

” *Jeg synes, der hvor de her temaer giver mening, det er, når de er delt op i ICS-trekanten, og den arbejder vi jo alle sammen med. Temaerne bidrager sindssygt meget ind i arbejdet med ICS, fx når vi diskuterer sager, så har vi et ICS-fokus. Når vi har møder med familien, så spørger de om, ”hvorfors er i stadig bekymret?”, så har vi trekanten [ICS] og så har vi emnerne her [temaerne].*

” *Jeg har ikke tænkt over det overhovedet, så jeg tænker faktisk, at det er fordi, det passer ret godt ind sådan i daglig tale omkring tingene. Vi tænker jo ikke nødvendigvis over det, som begreber. Det er jo bare vores måde at beskrive tingene på – det strittede ikke imod den måde, jeg normalt omtaler tingene på.*

På en workshop var medarbejderne enige om, at temaerne kunne hjælpe dem ift. ICS og tragting, hvor eksemplerne kunne bidrage til dokumentationen og selve termerne kunne bidrage til tragting.

” *Jeg vil skrive eksemplerne ind i [dokumentationen]. Jeg synes, det giver så god mening ift. trekanten i ICS og ifm. at tragte videre.*

Det blev på en workshop drøftet, hvordan temaerne passede med værktøjet til børnehandicapudredning (BHU). Medarbejderne vurderede, at de kunne anvende de fælles begreber ind i arbejdet med BHU.

” *Vi bruger BHU'en i de tungere sager, hvor der kan være skolefravær, spiseforstyrrelser, lidt tungere kategori end der hvor vi bare bevilger tabt arbejdsfortjeneste. Der kunne det [temaerne] være enormt relevant, når vi er inde og tragte og finde ud af, hvad er det, den her problematik handler om?*

På en workshop pegede medarbejdere på, at temaerne ville passe godt ind i arbejdet med SOS. Eksemplerne i temaerne bidrager til medarbejderne kan gøre samtalen med forældrene mere konkret og forståelig.

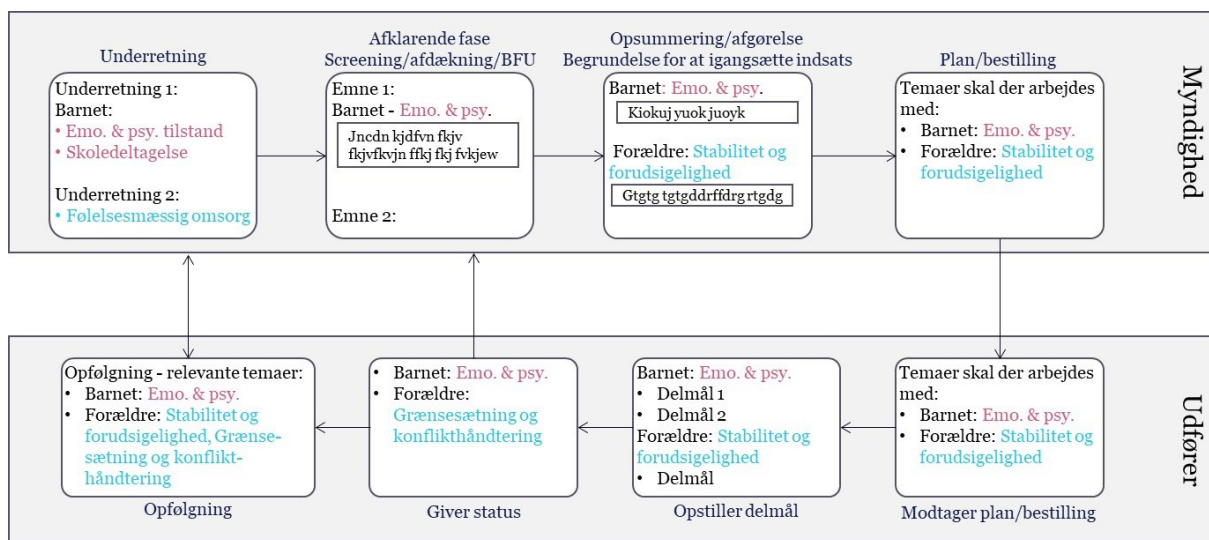
”*Jeg tror, man kan bruge det [temaerne] meget til SOS, nogle gange siger vi: ”Hvordan stimulerer I jeres barn?” Og så ved forældrene, ikke hvad vi snakker om, så kan vi bruge det her til at forklare med [eksemplerne], når man har det på rygraden.*

Det blev foreslået, at temaerne kunne passe ind i arbejdet med LØFT ift. hvad fungerer og hvad udfordrer, når der arbejdes med unge i overgangen til voksen. Det blev foreslået, at en mapning (oversættelse) mellem FFB B&U temaerne og FFB voksne temaerne kunne bidrage i koordinationsmøder mellem ungeområdet og voksenområdet.

”*Det vi nogle gange kan være udfordret på, på ungeområdet, det er om de [voksenområdet] har nok materiale, snakker vi samme sprog mellem unge og voksen? Kan begreberne gøre noget? Vi er måske samme sted, vi kalder det bare noget forskelligt.*

4.9 Temaernes anvendelse i samarbejdet med 'andre'

Medarbejderne drøftede på workshops, hvordan temaerne kunne anvendes i samarbejdet med andre kollegaer eller samarbejdspartnere udenfor myndighedsområdet på baggrund af nedenstående figur

Figur 7

Medarbejderne kunne se perspektivet i, at anvendelsen af fælles begreber kan gøre det nemmere at kommunikere med familien, kollegaer og samarbejdspartnere.

”*Når vi laver en afgørelse om, at der fx skal laves en børnefaglig undersøgelse [i forbindelse med at der modtages en underretning], skal vi forholde os til hvilke forhold, der er problematikker indenfor, så kunne det give mening, at man kunne beskrive, at det er hér bekymringerne er. Altså vi brugte temaerne, så vi kunne være mere specifikke.*

”*Jeg kan godt li', at jeg bruger de samme termer hele vejen rundt, så når jeg skriver min afgørelse også prøve at bruge nogle af de samme termer – så det bliver rigtig tydelig – så folk er helt med på – hvis de fx skifter kommune – hvad der så er, der er tænkt her.*

" *Ift. samarbejdspartnere og kunne snakke med de samme begreber kunne give god mening, fordi jeg har tit arbejdet sammen med skoler, PPR eller forskellige andre faginstitutioner, hvor de bruger lidt andre begreber, men vi mener det samme, og det bliver bare forvirrende i sidste ende også for borgeren.*

" *Det giver rigtig god mening, at myndighed og udfører har samme sprog.*

" *Det kan give god mening, at vi bruger temaerne, når vi skriver formålsbeskrivelser og så bruger det [temaerne] igen, når vi laver opfølgning. Vi kunne fx bruge temaerne til at snakke med forældrene, "dengang vi lavede afdækningen, da så vi de her ting, hvor ser I, at den unge er nu?" temaerne vil være rigtig gode for os som ungerådgivere ifm. tre måneders opfølgningen, for at se hvad har man opnået indenfor det tema.*

" *Jeg tror, for udfører, vil det være til stor hjælp, når de skal lave delmål og kunne kigge på den forklarende tekst.*

" *Når vi får en underretning, kan vi bruge temaerne til at opsummere, hvad det handler om, og til underretningssamtalen kan jeg så bruge temaerne og om de stadig er relevante. Og videre i afdækningen kan jeg se hvilke temaer, der skal belyses. Og videre i afgørelsen.*

" *Vi kan synliggøre over for forældrene og børnene, at der sker ændringer, vi startede her og nu er vi kommet herover.*

" *Vi kunne godt bruge temaerne, når der skal laves børn- og ungeplaner. Når der ikke skal laves planer, kan temaernes anvendelse i afgørelser og formål med indsatsen være med til at skabe klarhed over, hvad der forventes af indsatsen.*

" *Hvis vi bruger de her temaer hver gang og tager dem op med forældrene, så kan vi synliggøre det over for forældrene, når noget går den rigtige vej. Det her med, at 'nu søger I om at fortsætte med det her, men hvis vi kigger tilbage for et år siden, så havde vi en lang liste med udfordringer. Nu har vi lavet en indsats, og nu er vi kommet hertil, så vi bliver nødt til at snakke en anden indsats eller helt at stoppe' Det med at kunne synliggøre udviklingen, kunne være meget nyttigt.*

Med udgangspunkt i 'Henvisningsmøder' i Viborg Kommune blev det drøftet, om temaerne kunne bidrage til samarbejdet mellem medarbejdere fra myndighed og udførende medarbejdere. Henvisningsmøderne er møder, hvor en teamleder fra myndighed mødes med to teamledere fra to forskellige udfører-afdelinger (Familiecenter og døgninstitution) og drøfter, hvilken vej at gå i konkrete sager, som forskellige sagsbehandlere præsenterer for dem.

Hvordan temaerne kunne bidrage til samarbejdet, blev drøftet ud fra fire konkrete sager og generelt ud fra deltageres erfaring på området.

Overordnet set kunne alle teamlederne se stor nytte af temaerne i samarbejdet ift. at bidrage til en mere fokuseret dialog.

Teamlederne fra udfører kunne se, at de også i deres arbejde med at afdække problemstillinger kunne anvende temaerne. De kunne desuden se, at temaerne kunne fungere som ramme for mål og samarbejdet om mål med familie, barn/ung og myndighed, samt bidrage til skabe sammenhæng og overblik i dokumentation.

Teamlederne fra udfører kunne se en fordel i at benytte temaerne i arbejdet med at **afdække problemstillinger**:

" *Vi kan bruge det, når vi sidder derude til at få spurgt bredere ind ift. både beskyttelse og risiko, det er jo det vi arbejder med, hele vejen igennem fra en underretning kommer ind til ud i vores sager, men også tilbage i statusbeskrivelsen.*

" *Der er nogle hjælpetekster i det her, som giver god mening, ift. hvad der er på spil i de her familier.*

" *Som familiebehandlere har vi samtaler og går i dybden, men når vi har de her temaer, kan vi få spurgt ind til ting, som vi måske ikke lige tænkte var væsentlige.*

" *Vi kunne bruge temaerne til at drøfte risiko- og beskyttelsesfaktorer.*

Teamlederne fra udfører kunne se, at temaerne kunne bidrage ift. arbejdet med **mål og planer**:

" *Vi kan helt klart se temaerne ind i det arbejde, vi har med mål og fælles planer*

" *Vi kunne sagtens se, at det kunne give mening at anvende temaerne, som en ramme for de mål vi sætter op indenfor de områder vi arbejder. Så når rådgiver sender afgørelser ud, så bruger hun temaerne og vi [udfører] kan sætte mål på dem.*

" *Temaerne kan bruges i målsætningsarbejdet, gøre det tydeligt for alle, familien og helt ud til skoler og børnehaver, hvad er det, vi har aftalt, og når vi mødes igen, hvad var det, vi var enige om, det betyder rigtig meget.*

I samtalerne mellem udfører og myndighed pegede teamlederne på, at temaerne kunne bidrage til at skabe en **mere fokuseret dialog**:

" *Jeg tror, det vil kunne hjælpe os til at kvalificere en afgrænsning, fordi det bliver nogle meget komplekse størrelser.*

" *Temaerne kan skabe fokus i vores samtaler [mellem udfører og myndighed]. Inden samtalerne kan temaerne være anvendt i det formøde, der er sammen med familien, og det er de problematikker, der bliver bragt ind [til samarbejds mødet]. Det kan skabe mere fokus og afgrænse samtalerne.*

" *Hvis man bruger noget som det her, kan man få en tydeligere rød tråd igennem sagen, så vil det være nemmere, når vi skal kvalificere sagen ved de her møder.*

Teamlederne kunne se en god ide i at **introducere temaerne til skoler og daginstitutioner**, sådan at lærere og pædagoger kunne få hjælp til at formulere underretninger, og anvendelsen af fælles faglige begreber kunne starte der:

" Hvis det her skal have en effekt, skal det også bruges i det almene [skole PPL/PPR], det sprog her kan lige så godt starte ved underretningerne fra skolerne.

" Det kunne være smart, at dem, der laver underretninger fra skole eller daginstitutioner, kunne bruge en skabelon med hjælpetekster baseret på det her [temaerne]. På den måde kan vi starte det fælles sprog ude hos dem. Der sidder mange lærere derude, der aner ikke, hvad de skal skrive i en underretning.

" Det vil være vanvittig brugbart ind i vores arbejde med forebyggelse her i kommunen, fx hvis jeg som lærer sender underretning ind på de her temaer, så skulle jeg måske lige først gå en anden vej [PPL/PPR].

Teamlederne kunne se, at temaerne kunne bidrage til at **skabe sammenhænge og overblik** i den faglige dokumentation:

" Hvis der kommer mange underretninger på det samme barn, kunne det være fint, at man kan kategorisere dem efter tema

" Nogle gange har vi sager, der har kørt meget længe, her kunne man bruge temaerne til at se, hvordan det har udviklet sig

" Det kunne være fint, om der var en sammenhæng mellem de underretninger, der kommer ind og de temaer, de omhandler og så de temaer, vi arbejder med [hos barn/ung/familie]

4.10 Temaernes anvendelse ifm. viden

I drøftelserne på en workshop opstod en ide om, at det ville være smart at kunne lave statistik på de problematikker, som børn/unge har hos forskellige teams af medarbejdere. Det kunne også give mening at tælle statistik hos den enkelte medarbejder. Det kunne fx være relevant at vurdere hvor mange børn/unge, man har med komplekse problemstillinger, fordi de typisk vil tage mere sagsbehandlingstid, således man bedre kunne prioritere arbejdsopgaver mellem medarbejdere.

" Måske for dem der laver analyser af, hvor skal vi sætte mere ind, eller hvor er de store problematikker, der giver det [temaerne] jo super god mening - fordi det bliver mere konkret på, hvad det reelt set er, at vi snakker om især på hverdagsbasis.

Det blev drøftet, at det kunne være interessant at følge hvilke temaer, der kom underretninger om, og sammenligne det med de temaer, der var i fokus efter en afdækning eller en BFU. Det kunne være relevant at følge dette på bestemte populationer – fx børn med flygtningestatus.

På en workshop blev det foreslået, at man kunne lave analyser på de temaer, som var relevante ift. underretninger og sammenligne det med de temaer, der var relevante efter en underretningssamtale og igen efter en afdækning. Det vil potentielt kunne bidrage med materiale, som medarbejderne kan anvende i dialogen med forældre, for at forklare hvorfor det nogle gange kan give mening, at se tiden an.

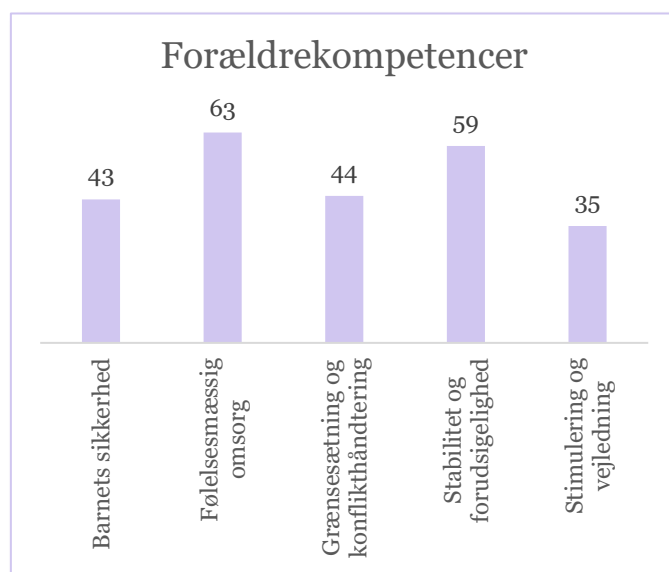
Det blev bemærket på en workshop, at der kan være en risiko for fejlfortolkning af data vedr. forældrekompetencer. Når der bliver registreret temaer vedr. forældrekompetencer, kan det på den ene side være forældre, der har manglende kompetencer, fordi de har problemer (fx misbrug eller psykisk sygdom), eller på den anden side kan det være forældre, der har normale kompetencer, men fordi de har et barn med store udfordringer, kræver det 'udvidede forældrekompetencer'.

4.11 Temaerne under 'Forældrekompetencer'

Et af arbejdsspørgsmålene i pilottestdesignet handlede om, i hvor høj grad medarbejderne fandt temaerne under området 'Forældrekompetencer' anvendelige. Umiddelbart kan man på baggrund af svarene på onlinespørgeskemaerne se, at temaerne under forældrekompetencer ofte blev valgt (se Figur 8) hvilket indikerer en vis relevans.

På workshops var der enighed blandt medarbejderne om, at temaerne under forældrekompetencerne var relevante at have med, og de var dækkende ift. problemstillinger hos forældrene. Der blev givet udtryk for, at der ikke er behov for, hverken at tilføje nye eller fjerne nogle af temaerne.

” Når du sidder med forældrene, så kan det være nemmere at forklare, og gå ind i dialogen om, hvorfor der er nogle ting omkring deres forældrekompetencer, der er svage, eller de er udfordret på. Set i forhold til inddragelse er det meget godt det her.

Figur 8

Temaerne under forældrekompetencer kan måske være svære at adskille, når der kommer en underretning, men der var konsensus blandt medarbejderne om, at det var en del af deres faglighed at kunne gøre dette, og det var nødvendigt.

” I underretningerne ser vi ikke, at beskrivelserne er adskilte, fordi der er det jo en stor pærevælling af bekymringer til højre og venstre. Det er tit, man vil komme til at tjekke mange [temaer] af, men det er jo ikke ensbetydende med den måde vi som fagpersoner snakker om det på, og at vi ikke skulle kunne skille tingene ad.

Der kom en kommentar fra onlinespørgeskemaerne om, at der mangler tema, der omhandler: *Bekymring vedr. forhold hos forældre, som ikke har barnets bopælsadresse tilknyttet*. På workshop blev det konkluderet, at der ikke mangler et tema, da det handler om forældrekompetencer, selvom om barnet ikke har bopælsadresse hos en forælder, men fx er der hver anden weekend.

4.12 Anvendelse af temaer i et it-fagsystem

Der var på workshops enighed blandt medarbejderne om, at temaernes forklarende tekst og eksempler skulle være lettilgængelige i deres it-fagsystem. De gav enigt udtryk for, at det er klart at foretrække, at temaernes forklarende tekst og eksempler nemt skulle kunne fremfindes på det specifikke tema, fx som en mouseover-funktion. Det er derimod ikke at foretrække at have et link til hele temakataloget inde i systemet, da man så skal bruge tid på at fremfinde det specifikke tema, man har brug for.

“
Jeg foretrækker 100% mouseover med forklarende tekst i DUBU, hvis det kan lade sig gøre. Det er nemmere at finde den jeg er i tvivl om, i stedet for at skal ind og finde den i kataloget.

“
Jeg tænker, det giver fin mening at man skal kunne gå ind et sted finde temaerne, ift. til det med at undgå, at man har en fri fortolkning af et tema, fx en lille hjælpeknap eller et spørgsmålstegn man kan trykke på.

I Viborg har man en skabelon (i frasebiblioteket), hvor medarbejderne skriver en opsummering af, hvad en underretning handler om. Medarbejderne foreslog, at når de udslagsgivende forhold bliver erstattet af temaerne i DUBU, så kunne de valgte temaer blive ført med over i bunden af underretningsskabelonen, som en opsummering af, hvad underretningen handlede om. Herefter kunne temaerne blive trukket med videre i sagen i DUBU.

“
Jeg synes, de skal være til stede flere steder, alt efter hvilket sagsskridt man er i, så både når vi skal lave den første underretningsvurdering og når vi skal lave afdækningen. De kunne også hjælpe, når vi skal skrive de og de dimensioner, som skal indgå i et felt.

I de tilfælde hvor man kan være i tvivl om hvilket tema, man skal vælge, kan det være hensigtsmæssigt at have mulighed for at klikke flere temaer frem i en visning. På en workshop var deltagerne enige om, at det vil være en fordel med hjælpetekster på det enkelte tema. Samtidig foreslog de, at det kunne være hjælpsomt at få vist temaerne grupperet efter de seks områder:

- Barnets udvikling – mental
- Barnets udvikling – fysisk
- Barnets udvikling – social
- Forældrekompetencer
- Omgivelser
- Familieforhold

På workshops blev medarbejderne bedt om at forholde sig til anvendelse af temaerne som *tags* eller som overskrifter, når de dokumenterer i deres it-fagsystem. Blandt medarbejderne på en workshop var der enighed om, at det på underretninger ville være godt at bruge *tags*, mens det i analysen og den faglige vurdering ifm. en BFU kunne give mening at anvende begge metoder. På den ene side kan det at anvende temaerne som overskrifter bidrage til, at man som medarbejder bedre fokuserer på hovedproblemstillinger, på den anden side kan det at anvende temaerne som *tags* gøre det nemmere at få en sammenhængende beskrivelse.

“
Det er sjovt, hvordan man som medarbejder arbejder forskelligt.

5 Specifikke temaer

I det efterfølgende behandles kommentarer, der er indsamlet i de online spørgeskemaer eller kommentarer fra workshopdeltagerne til specifikke temaer.

5.1 Emotionel og psykisk tilstand

I onlinespørgeskemaerne var der følgende kommentar til temaet 'Emotionel og psykisk tilstand':

- ”Skal man vælge ‘Emotionel & psykisk’ eller ‘Kognitiv funktion’ ift. GUA, ADHD, autisme og energiforvaltning?”

På baggrund af kommentaren blev der drøftet et konkret forslag på workshops, som gennemgås nedenfor.

Den nuværende tekst under eksemplerne til 'Emotionel og psykisk tilstand':

- Problematikker, der i høj grad påvirker barnet/den unge ift. det emotionelle og psykiske, kan fx være
 - ...
 - Selvmordsforsøg
 - Udredte (psykiske) diagnoser

Der var konsensus om at ændre eksempelteksten til (grøn tekst er tilføjet):

- Problematikker, der i høj grad påvirker barnet/den unge ift. det emotionelle og psykiske, kan fx være
 - ...
 - Selvmordsforsøg
 - Udredte (psykiske) diagnoser (fx GUA, ADHD, autisme)

Flere kommentarer handlede om, at der manglede temaer på det mentale område. Specifikt handlede det om:

- Særlig sensitiv
- Tankemylder (overtænkning og bekymring)
- Selvmordstanker
- Selvskadende adfærd
- Spiseforstyrrelser

Der var konsensus på workshops om at inkludere de manglende temaer, som eksempler under temaet 'emotional og psykisk tilstand', således eksempel teksten blev til (grøn tekst er tilføjet):

- Problematikker, der i høj grad påvirker barnet/den unge ift. det emotionelle og psykiske, kan fx være
 - ...
 - Særlig sensitiv
 - Tankemylder (overtænkning og bekymring)
 - Selvskadende adfærd
 - Selvmordstanker eller selvmordsforsøg
 - Udredte (psykiske) diagnoser (fx GUA, ADHD, autisme, spiseforstyrrelse)

Der var enighed om at ændre eksempeltekst under temaet 'Fysisk sundhed' til (grøn tekst er tilføjet, gennemstreget er slettet tekst):

- Bekymrende adfærd vedr. kost og kostvaner (hvis fagprofessionelle har konstateret diagnosticeret en spiseforstyrrelse, dokumenteres kostproblemer under ~~tilstanden~~ temaet: 'Emotionel og psykisk')

Emotionel og psykisk tilstand blev valgt 169 gange, og er det tema, som oftest blev valgt. Derfor blev det på workshops drøftet, om dette tema kunne opdeles i flere temaer. Medarbejderne konstaterede, at den hyppige brug af temaet ikke var nogen overraskelse, da det afspejler problematikker hos en stor del af de børn/unge, som medarbejderne kommer i berøring med. Der var samtidig enighed om, at det ville være svært at skille problematikkerne i flere temaer, da det i praksis ville være umuligt i en travl hverdag at skelne mellem dem.

”
Når man kigger på det overordnet, er der rigtig mange ting inde under, men de er også meget svære at skille ad, det er kompliceret og det hænger sammen.

”
Det vil være ret svært at opdele i flere – det hele hænger lidt sammen, og det vil være svært at overskue, hvilken man skal vælge.

En anden kommentar fra onlinespørgeskema var:

- Der mangler tema vedr. Oplevet krig og/eller flugt og manglende sorgbearbejdning ved mistet forælder.

På workshop blev det drøftet, om disse emner kunne tilføjes som konkrete eksempler under 'Emotionel og psykisk tilstand', da der i forvejen er nævnt 'påvirket følelsesliv pga. traumatisk oplevelse'. Der blev foreslået følgende tilføjelse/ændring (grøn tekst er ny tekst, gennemstreget er slettet tekst):

- Påvirket følelsesliv pga. traumatisk oplevelse (fx krigstraume eller flugt, ulykke, dødsfald i familien hos omsorgsperson eller søskende)

5.2 Indbyrdes relationer i familien

Der kom flere kommentarer fra onlinespørgeskemaerne vedr. manglende temaer ift. relationer mellem forældre:

- Svært forældresamarbejde
- Forældre fremmedgørelse
- Skilsmissekonflikt

På workshops blev det bekræftet, at der ofte kommer underretninger på 'højt konfliktniveau mellem forældre'. Der var enighed om, at ovenstående kunne anvendes som eksempler under temaet 'indbyrdes relationer i familien', dog med den ændring, at anvende 'loyalitetkonflikt' i stedet for 'forældre fremmedgørelse'.

På workshops var der forslag om at tage vold mellem forældre med som eksempel, både som fysisk og psykisk vold, da det er en risikofaktor på sigt og giver en særlig bekymring.

5.3 Stimulering og vejledning

Der kom en kommentar fra onlinespørgeskemaerne vedr. manglende tema ift. forældreressourcer og manglende værktøjer til håndtering af barnets udfordringer.

På workshops blev der givet et eksempel på forældre, der selv henvender sig, hvor deres barn for nyligt er blevet diagnosticeret med ADHD og spørger, om de kan få støtte til at lære værktøjer til at håndtere dette.

På workshop blev det drøftet, at helt almindelige forældre kan have gode forældrekompetencer ift. at have normalt fungerende børn. Men fordi forældrene har et barn med mange udfordringer (fysisk såvel som psykisk), stiller det høje krav til forældrekompetencerne, og det kan vurderes, at der er behov for at få udvidet forældrekompetencerne.

Der var konsensus om, at der under temaet 'Stimulering og vejledning' kunne tilføjes følgende i eksempelteksten:

- Omsorgsperson kan mangle værktøjer til at støtte og motiverer barn eller ung med særlige udfordringer. Det kan også være, at omsorgsperson har særlige problemer, der gør at han/hun mangler værktøjer til at støtte og motiverer barn eller ung.

5.4 Stabilitet og forudsigelighed

Der kom flere kommentarer fra onlinespørgeskemaerne om at der mangler temaer vedr.:

- Udeblivelse fra tandeftersyn
- Manglende tandlæge besøg
- Barnet er forsømt og usoineret

Det blev på workshops drøftet, om ovenstående problematikker kunne være den unges ansvar eller forældrenes ansvar. Der var enighed om, at hvis det var en problematik, der kom en underretning på, ville det handle om manglende forældrekompetencer. Derfor var der enighed om, at de ovenstående problematikker kunne tages med som eksempler under forældrekompetencetemaet 'Stabilitet og forudsigelighed'.

5.5 Risikoadfærd ift. kriminalitet

Der kom en kommentar fra onlinespørgeskemaerne om manglende tema vedr. 'ikke sigtet - men kriminalitet'.

Der var enighed om på workshops, at der under eksemplerne kunne tilføjes, at ung har begået kriminalitet.

5.6 Overgreb

Der kom en kommentar fra onlinespørgeskemaerne om manglende tema vedr. fysisk/psykisk overgreb fra omsorgsperson.

Der eksisterer temaet 'Overgreb' under området Barnets udvikling. På workshops var der enighed om, at følgende kunne tilføjes under eksemplerne:

- Overgreb kan være begået af forældre/omsorgspersoner eller af andre, hvor andre kan være voksne eller andre børn. Typisk eksempler er vold begået af omsorgsperson mod barn/ung, andre unge der begår vold mod barn/ung, eller seksuelle overgreb.

5.7 Boligforhold

Der kom en kommentar fra onlinespørgeskemaerne om, at der mangler tema vedr. krisecenter.

Der var på workshops enighed om at tilføje krisecenter, som eksempel under temaet 'Boligforhold'.

På workshops blev nævnt mange boligsift, som noget der kan være problematisk for barn/ung. Dette tilføjes som eksempel under temaet 'Boligforhold'.

5.8 Funktionsevne hos forældrene

På en workshop blev temaernes anvendelse drøftet ift. et ufødt barn, hvor der kunne være en historik med misbrug eller psykisk sygdom, fx kan der komme en underretning fra en jordemor, der kan være bekymret. Der var enighed om, at det i eksempler skulle fremgå, at det også kunne dreje sig om et ufødt barn.

5.9 Fysisk sundhed

På en workshop blev det forslået at tage diabetes med som et eksempel under 'Fysisk sundhed'.

6 Temakatalog, som blev pilottestet

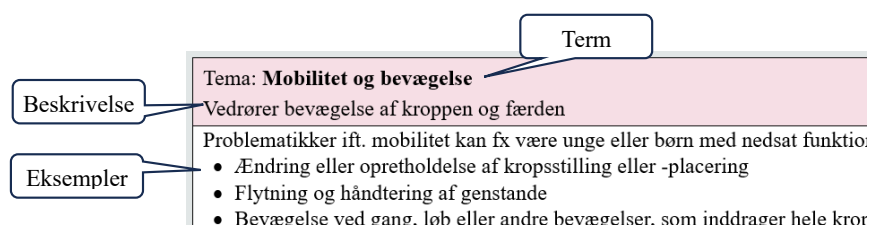
Dette dokument indeholder temaer, som er identificeret og beskrevet af kommunale sagsbehandlere i det fælleskommunale projekt: Fælles Faglige Begreber – Børn & Unge i løbet af 2022 og 2023.

Temaerne skal understøtte en mere ensartet dokumentationspraksis på området for udsatte og handicappede børn og unge.

Temaerne er overordnet inddelt i 3 områder:

- Barnets udvikling (side 2-4)
- Forældrekompetencer (side 5)
- Familie og omgivelser (side 6)

Hvert tema indeholder en term, en beskrivelse og eksempler – se illustrationen nedenfor.

Barnets udvikling

Mental

Tema: **Emotionel og psykisk tilstand**

Vedrører følelser og mentale udfordringer

Problematikker, der i høj grad påvirker barnet/den unge ift. det emotionelle og psykiske, kan fx være

- Forståelse for egne begrænsninger, hvis barnet/den unge fx har en funktionsnedsættelse eller nedsat mental funktion
- Udfordringer knyttet til søvn
- Mange raserianfald eller raserianfald, der kan tage lang tid at afslutte
- Manglende selvtillid
- Længerevarende nedtrykthed eller modløshed
- Stor grad af ængstelse
- Hyppige skift mellem optimisme og pessimisme
- Identitetsopfattelse, herunder kønsidentitet
- Angstproblematikker, herunder vægtangst
- Længerevarende ensomhed
- Påvirket følelsesliv pga. traumatisk oplevelse (fx krigstraume, ulykke, dødsfald i familien)
- Selvmordsforsøg
- Udredte (psykiske) diagnoser

Tema: **Kognitiv funktion**

Er de mentale processer i hjernen, der gør, at man kan tilegne sig og anvende viden

Et barn eller ung kan have nedsat kognitiv funktion, der kan vise sig som fx problemer med

- Indlæring
- Hukommelse
- Opmærksomhed og at koncentrere sig
- At skabe og bevare overblikket
- At lege på alderssvarende niveau
- At forstå og orientere sig i sine omgivelser
- Forstå beskeder

Nedsat kognitiv funktion kan fx være pga. udviklingshæmning, hjerneskade eller nedsat bevidsthedstilstand.

Tema: **Kommunikation**

Er en evne, der består i at kunne udtrykke sig og indgå i udveksling af tanker, følelser og ideer verbalt eller nonverbalt mellem en eller flere personer. Begrebet vedrører også evnen til at kunne frembringe kropssprog, lyd og tale.

Barnet/den unge kan have udfordringer med kommunikation, hvilket kan vise sig som udfordringer med fx at

- Udtrykke basale behov
- Formulere sætninger, der er alderssvarende
- Sproget ikke er alderssvarende, kan fx ikke indgå i længere samtaler

Barnets udvikling

Fysisk

Tema: **Fysisk sundhed**

Vedrører fysisk aktivitet og kostvaner

Udfordringer kan være

- Fysisk inaktivitet, der er bekymrende for barnet/den unges sundhed
- Bekymrende adfærd vedr. kost og kostvaner (hvis fagprofessionelle har konstateret en spiseforstyrrelse, dokumenteres kostproblemer under tilstanden: 'Emotionel og psykisk')
- Over- eller undervægtig
- Langvarig og/eller alvorlig sygdom

Tema: **Mobilitet og bevægelse**

Vedrører bevægelse af kroppen og færden

Problematikker ift. mobilitet kan fx være unge eller børn med nedsat funktionsevne, der har udfordringer med

- Ændring eller opretholdelse af kropsstilling eller -placering
- Flytning og håndtering af genstande
- Bevægelse ved gang, løb eller andre bevægelser, som inddrager hele kroppen
- Anvendelse af udstyr
- At benytte forskellige transportmidler

Tema: **Rusmidler**

Er den samlede mængde af forhold, der relaterer til personens brug af rusmidler

Barnet/den unge kan have en bekymrende hyppig brug af rusmidler eller selvmedicinering med fx hash, alkohol- og stofmisbrug eller misbrug af lægemidler.

Tema: **Sanser**

Specifikke fysiske funktioner, der vedrører sanseapparatet

Barnet/den unge kan have problematikker, der vedrører

- Hørelse
- Syn
- Smerte
- Berøring
- Temperatur
- Lugte og smage
- Opfattelsen af kropsdeles position i forhold til hinanden

Barnets udvikling

Social

Tema: **Sociale kompetencer og fællesskaber**

Er evne, lyst og vilje til at indgå i relationer med andre og deltage i fællesskaber

Barnet/den unge kan have svært ved,

- At knytte sig til andre børn og kan fx isolere sig
- Forståelse af egne grænser og have respekt for andres, de kan fx have en seksuelt grænseoverskridende adfærd
- Håndtering af konfliktfyldte eller uforudsigelige fællesskaber, kan ofte være i konflikt med andre børn
- At finde en balance mellem egne og andres behov
- Mentalisering, udfordringer med at forstå og tolke andres adfærd, herunder aflæse og reagere på andres følelser
- Indgå i samspil med andre i fx samarbejde med andre elever i skolen
- Lege med andre, kan fx kun deltage i kommandolege, eller det kan være svært for andre at aflæse, om barnet vil lege eller slås

Tema: **Skoledeltagelse**

Vedrører fremmøde og deltagelse i skole

Barnet/den unge kan have svagt fremmøde (stort skolefravær).

Skolefravær kan fx skyldes, at barnet/den unge ude af stand til at gå i skole, som følge af sygdom eller mistrivsel.

Barnet/den unge møder op i skole, men har fx svært ved at

- Modtage instruktion og kollektiv information fra lærere
- Gennemføre tildelte opgaver eller har behov for støtte til igangsætning af opgaver
- Sidde stille i timerne (meget urolig), har svært ved at holde fokus
- Bevare motivationen og virker opgivende

Tema: **Selvstændighed**

Evnen til at klare gøremål og skabe en hverdagsstruktur

Barnet/ den unges udfordringer med selvstændighed skal vurderes alderssvarende.

Eksempler på udfordringer med selvstændighed kan være:

- Børnehavebørn, som ikke selv kan tage (over-)tøj af og på
- Børnehavebørn, der ikke selv kan spise, men skal makes
- Handicappede børn, som ikke kan klare hverdagsaktiviteter, som fx badning, påklædning og toiletbesøg
- Unge, der har behov for at blive påmindet om aktiviteter, fx at gå i bad, børster tænder, spise morgenmad, gøre sig klar til at komme ud ad døren
- Unge, der er flyttet hjemmefra og har svært ved fx at holde styr på aftaler, planlægge, huske og igangsætte opgaver
- Unge, der har svært ved at gennemføre en ungdomsuddannelse eller fastholde et job
- Unge, der pga. handicap har svært ved at leve et ungeliv

Tema: **Risikoadfærd ift. kriminalitet**

Adfærd, der indebærer en høj grad af risikovillighed ift. kriminalitet

Barnet/den unge kan have en usund risikoadfærd, som fx kan være:

- Adfærd der kan lede til kriminalitet, fx tyveri, vold, deling af forbudt pornografisk indhold
- Prokriminelle holdninger
- Omgås straffede personer (fx medlemmer af bander)
- Hændelser der involverer politi, fx tilråb til politiet, affyring af fyrværkeri i retning af politi, deltagelse i slagsmål

En usund risikoadfærd kan lede til, at barnet/den unge har kontakt med SSP

Tema: **Overgreb**

Barnet/den unge udsættes for krænkende eller voldelige hændelser

Overgreb kan være seksuelle eller voldelige overgreb, der aktuelt skal gribes ind overfor.

Det kan også være overgreb, som er sket i fortiden, men som stadig påvirker i en grad, så der skal iværksættes en indsats, fx terapi.

Forældrekompetencer

Forældrekompetencer

Tema: **Barnets sikkerhed**

Omsorgspersoners kompetencer til at sikre, at barnet/den unge er uden for fare eller fri for uønsket eller ubehagelige situationer

Omsorgspersoner kan have manglende kompetencer ift. at

- Kunne forudsige og beskytte barnet eller den unge mod alvorlig/traumatiserende fare
- Beskytte barnet eller den unge mod fysiske, psykiske og seksuelle overgreb
- Beskytte barnet eller den unge fra andre, der udviser en skræmmende eller grænseoverskridende adfærd

Tema: **Følelsesmæssig omsorg**

Omsorgspersoners kompetencer til at skabe en kærlig og hensynsfuld relation til barnet/den unge

Omsorgspersoner kan have manglende kompetencer ift. at

- Være sensitive og nærværende overfor barnet/den unge
- Have positiv kontakt med barnet/den unge
- Udvide følelsesmæssig varme overfor barnet
- Mentalisere og dermed have barnets eller den unges omsorgsbehov for øje
- Have en følelsesmæssig tilknytning til barnet eller den unge

Tema: **Grænsesætning og konflikthåndtering**

Omsorgspersoners kompetencer til at sætte grænser ift. hvad barnet/den unge må og ikke må, og evne til at håndtere konfliktfyldte situationer med barnet/den unge

Omsorgspersoner kan have manglende kompetencer ift.

- At sætte grænser og rammer, fx unge der kommer meget sent hjem på hverdage og ikke får tilstrækkelig søvn, eller unge, der har et overdrevet forbrug af PC, tablet, smartphone, etc.
- Konfliktløsningsstrategier og at fungere som et godt eksempel for barnet eller den unge
- At understøtte barnet eller den unges evner til at vise hensyn til andre

Tema: **Stabilitet og forudsigelighed**

Omsorgspersoners kompetencer til at sørge for stabile rutiner og evne til at optræde konsistente

Omsorgspersoner kan have svært ved at skabe stabilitet og forudsigelighed, hvis de fx

- Selv har udfordringer indenfor det emotionelle og psykiske område
- Har svært ved at fastholde de tiltag, som sættes i gang, eller giver op, når der er modstand

Omsorgspersoner kan have manglende kompetencer ift. at sørge for at barnet/den unge fx får

- En regelmæssig og næringsrig kost
- Tilstrækkelig søvn

Omsorgspersoner bidrager ikke til stabilitet ift. skoledeltagelse, fx ved manglende opbakning til skolen eller at være svære at komme i kontakt med

Tema: **Stimulering og vejledning**

Omsorgspersoners kompetencer til at opmuntre barnet til at udvikle sig socialt, fysisk og intellektuelt

Omsorgspersoner kan have udfordringer med at stimulere og vejlede barnet/den unge alderssvarende, fx med at

- Støtte og stimulere barnet eller den unges kognitive, sproglige og motoriske udvikling
- Have positive forventninger til barnet eller den unge
- Have for høje forventninger til barnet eller den unge, fx sætter krav og rammer, der ikke kan efterleves
- Anerkende barnet og den unge for dets anstrengelser og præstationer
- Engagere sig i barnet eller den unge ved bl.a. at lege eller snakke med barnet eller den unge

Familie og omgivelser

Omgivelser

Tema: **Boligforhold**

Forhold, der vedrører det sted, barnet/den unge bor

Problematikker ift. boligforhold kan fx være

- Udsættelse af bolig
- Fogedsag
- Kritisabelt indeklima for den bolig barnet/den unge bor i

Tema: **Netværk**

Vedrører støtte fra andre end de primære omsorgspersoner

Et barn eller ung kan have udfordringer med at klare sig selv pga. fravær af netværk og relationer omkring sig. Det kan fx være unge, der

- Ankommer til landet uden familie (flygtninge)
- Skal fraflytte et bosted uden at have kontakt til familie
- Løslades fra fængsel
- Har brudt med familien, fx pga. social kontrol, stærkt religiøse rammer (fx nægte tvangsægteskab), misbrug eller vold

Familieforhold

Tema: Misbrug omsorgsperson

Omsorgsperson har et misbrug af rusmidler

Omsorgsperson har et aktuelt og konstateret misbrug af rusmidler, som bevirker, at personen ikke kan opretholde et trygt og sikkert hjem eller drage tilstrækkelig omsorg for barnet/den unge.

Tema: Kriminalitet omsorgsperson

Omsorgsperson har en kriminel adfærd

Omsorgsperson har en aktuel dom for kriminalitet, som bevirker, at personen ikke kan opretholde et trygt og sikkert hjem eller drage tilstrækkelig omsorg for barnet/den unge.

Tema: Forældrenes økonomiske situation

De primære omsorgspersoners evne til kunne klare sig økonomisk

Omsorgspersoner kan have manglende eller pressede økonomiske ressourcer eller gældsforhold. Omsorgspersoners økonomiske situation kan være udfordret af manglende tilknytning til arbejdsmarkedet pga. fx et multihandicappet barn i familien, som er meget plejekrævende.

Tema: Indbyrdes relationer i familien

Vedrører karakteren af de relationer, medlemmerne i en familie har med hinanden

Der kan fx være anspændte eller konfliktfyldte relationer mellem personens familiemedlemmer eller primære omsorgsgivere

Tema: Sundhed og trivsel hos forældre

Sundhed og trivsel hos de primære omsorgspersoner som forudsætning for familiens hverdagsliv

Sundheds- og trivselsmæssige udfordringer hos de primære omsorgspersoner, som fx langvarig alvorlig sygdom eller dødsfald.

Omsorgspersoner kan også blive udfordret på deres trivsel og sundhed, hvis der fx er et meget omsorgskrævende barn i familien.

Tema: Funktionsevne hos forældrene

Betydeligt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne hos de primære omsorgspersoner

Det kan være langvarige eller kroniske funktionsnedsættelser, som fx udviklingshæmning, sindslidelser, nedsat bevægelsesfunktion eller hjerneskade.

Tema: Sundhed og trivsel hos søskende

Sundhed og trivsel hos søskende som påvirker familiens hverdagsliv

Søskende, der har et alvorligt længerevarende sygdomsforløb, eller er i svær mistrivsel kan påvirke familiens hverdagsliv. Søskende kan blive udfordret på deres trivsel og sundhed, hvis der fx er et meget omsorgskrævende barn i familien.